Jean Vieira dook in de geschiedenis

'Kleding van Aruba': Stijf doch goed onderbouwd verhaal

= door Carel de Haseth =

NAAST DE algemene geschiedschrijving, heeft — vooral de laatste decennia — ook de beschrijving van meer alledaagse zaken uit het verleden steeds meer ingang gevonden.

Vorsten en hun paleizen maakten plaats voor eenvoudige burgers en hun sociale noden; aan veldslagen wordt minder aandacht besteed dan aan handelsrelaties, culturele aspecten of man-vrouw-verhoudingen. Bij dergelijke studies wordt niet alleen gebruik gemaakt van archiefmateriaal; aan de hand van allerlei andere gegevens tracht men het verleden zo nauwgezet mogelijk te reconstrueren. Een voorbeeld van een dergelijke 'alledaagse geschiedschrijving' is *De geschiedenis van de kleding op Aruba, van natuurmens tot een cultureel mozaïek* van de hand van Jean L. Vieira, uitgegeven door Charuba.

Het betreft hier de bewerking van een door de schrijfster als deel van haar eindexamen aan de Nieuwe Leraren-Opleiding te Nijmegen verricht onderzoek. Zoals de titel al zegt, geeft het boek een overzicht van de kleedgewoonten op Aruba door de eeuwen heen. Jean Vieira heeft het onderwerp grondig aangepakt. Na een korte inleiding over kleding en acculturatie-processen, volgt in twee hoofdstukken, respectievelijk handelend over de pre- en post-Colombiaanse periode, de feitelijke studie.

SYSTEMATISCH

Heel systematisch behandelt de schrijfster in het boek de diverse aspecten, die te maken hebben met het zich kleden. Daarbij betrekt zij niet alleen het gebruik van 'echte' (stoffen) kleren, maar ook allerlei andere aspecten, die te maken hebben met lichaamsvertoon. Of dat nu het beschilderen van het lichaam of het deformeren van de schedel door de Indianen is, het gebruik van sierraden of het dragen van een koloniaal ambtsuniform compleet met steek en degen, maakt in principe geen verschil. Vieira geeft daarbij niet alleen een beschrijving van de soort kleding en de vormgeving ervan, maar gaat ook uitgebreid in op de gebruikte materialen, stoffen, e.d. en hun herkomst.

De informatie, die de schrijfster gebruikte, is afkomstig uit een veelheid van bronnen. Voor de prehistorische periode gaat zij uit van de in de loop der jaren uit archeologisch onderzoek verkregen gegevens en van vroege beschrijvingen van de Indianen. Voor de koloniale periode putte zij allereerst uit archiefmateriaal, zoals inventarissen van nalatenschappen, oude reisbeschrijvingen en publicatiebladen betreffende ambtskostuums, welke gegevens zij dan weer vergeleek met in Nederlandse musea aanwezig materiaal. Daarbij kwam zij in het Rijks Museum voor Volkenkunde een door pastoor Van Koolwijk in de vorige eeuw bijeengebrachte verzameling kleren van de gewone man op het spoor.
Ook uit foto's van zowel eenvoudige werklieden en vissers als van vertegenwoordigers van de gegoede burgerij putte zij gegevens over de Arubaanse kleedgewoonten van vroeger.

ACCULTURATIE

De rode lijn, die door *De geschiedenis van de kleding op Aruba* loopt, betreft het acculturatieproces door de eeuwen heen. Het proces waarbij uit invloeden van verschillende culturen zich in de loop der tijden een min of meer eigen kledingspatroon ontwikkelde. De schrijfster weet deze ontwikkeling op een natuurlijke manier aannemelijk te maken: zij neemt de lezer aan de hand en leidt hem via Indiaanse, Europese en Afrikaanse invloeden naar het Arubaanse carnaval en de toeristische winkels van het moderne Aruba, waarbij ze steeds tekst en uitleg geeft van wat er aan kleding en andere attributen te zien is. Onderweg vertelt zij over allerlei zaken, die met het onderwerp te maken hebben: de herkomst van de door de Indianen gebruikte glazen kralen, de plaats van de hoedenvlecht-industrie op Aruba of de herkomst van het ruitpatroon op de door de volksvrouwen gebruikte stoffen.

De tekst is misschien hier en daar wat stijfjes (misschien is hier 'zakelijk' meer op zijn plaats), maar daartegen kan men natuurlijk aanvoeren dat het om een serieuze studie gaat, hetgeen uiteraard waar is. De lezer krijgt in ieder geval een heel goed onderbouwd verhaal gepresenteerd. Een verhaal overigens, dat niet alleen op Aruba van toepassing is, maar met hier en daar misschien een kleine aanvulling, evengoed van toepassing is voor Curaçao en Bonaire. Niet alleen de tekstuele inhoud van *De geschiedenis van de kleding van Aruba* is af: ook de vormgeving is uitstekend verzorgd. Een groot aantal schitterend afgedrukte foto's vult de tekst aan; mooi hoogglanzend papier van een ruim formaat, ingebonden in een hard kartonnen omslag maakt het boek tot een ideaal cadeau voor bijzondere gelegenheden.

Het is te wensen dat er vaker zo goed verzorgde uitgaven op onze eilanden verschijnen!

Jean L. Vieira De geschiedenis van de kleding op Aruba, van natuurmens tot een cultureel mozaïek Charuba, Aruba

